

TRAINING OF FUTURE ECONOMISTS FOR BUSINESS COMMUNICATION IN THE PROCESS OF STUDYING PROFESSIONALLY-ORIENTED FOREIGN LANGUAGE

The article is devoted to consideration of actual problem of training of future economists for business communication in the process of studying professionally-oriented foreign language.

Key words: business communication, professionally-oriented foreign language.

УДК 378. 14

Підгурська В.Ю.

***КРЕАТИВНІСТЬ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ
ЯК НЕОБХІДНА УМОВА ЇХ ПРОФЕСІЙНОЇ МОВНОКОМУНІКАТИВНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ***

У статті розглянуто різні форми й методи навчальної роботи, які є ефективними для розвитку креативності майбутнього вчителя початкових класів як необхідної умови їх професійної мовнокомунікативної діяльності.

Ключові слова: креативність, творчі здібності, мовнокомунікативні вміння, інноваційні методи, самостійна робота студентів.

Пріоритетним напрямком розвитку сучасної освіти є створення у вищому навчальному закладі сприятливих умов для формування креативної особистості, здатної до саморозвитку, самовдосконалення як під час навчання у вищій школі, так і в подальшій професійній діяльності.

Аналіз наукової літератури свідчить про те, що проблема креативності стала об'єктом дослідження як зарубіжних, так і вітчизняних учених (Дж. Гілфорд, П. Торренс, Е. де Боно, К. Роджерс, Сміт, Карлссон, Е.Фромм, С. Рубінштейн, О. Тихомиров, М. Холодна, Д.Богоявленська, Я. Пономарьов, Н. Вишнякова, В. Моляко, В. Роменець, Т. Дуткевич та ін.). Креативність характеризується різноплановістю визначень: здатність до здійснення дуже високого рівня інтелектуальної активності [1, с. 13]; здатність породжувати велику кількість різноманітних оригінальних ідей у нерегламентованих умовах діяльності [2, с. 226]; творчий дух, творчий потенціал індивіда, його творчі здібності, що виявляються не тільки в оригінальних продуктах діяльності, а й у мисленні, почуттях і спілкуванні з іншими людьми” [3, с. 432] та ін.

Розглядаючи пропоновані вченими ознаки креативності особистості, виділимо такі компоненти креативності майбутнього вчителя початкових класів, як: 1) високий рівень інтелекту; 2) здатність нестандартно розв'язувати професійні проблеми; 3) уміння створювати проблемні, нестандартні навчальні та виховні ситуації; 4) спроможність розвивати творчі здібності учнів; 5) уміння фантазувати та мати інтуїцію; 6) здатність вийти за межі повсякденної стереотипної діяльності; 7) уміння забезпечити суб'єкт-суб'єкту комунікативну взаємодію з учнями, колегами, батьками дітей; 8) постійне фахове та українськомовне самонавчання і самовдосконалення.

У процесі формування мовнокомунікативних умінь майбутніх учителів початкових класів оптимізується розвиток креативності студентів за допомогою відповідних форм і методів навчальних занять. Спостереження у процесі роботи зі студентами і одержані результати експериментального дослідження доводять, що ефективність формування мовнокомунікативних умінь у контексті розвитку креативного вчителя забезпечуються тільки комплексним підходом до вирішення цієї проблеми. У зв'язку з цим використовуються такі форми організації навчального процесу, як: *лекційні та лабораторно-практичні заняття; самостійна робота студентів; спецкурси, спецсемінари; науково-дослідна робота (написання рефератів, курсових робіт; підготовка дипломних і*

магістерських проєктів; участь у роботі проблемних груп, наукових гуртків; участь у конкурсах студентських наукових робіт й олімпіадах), а також педагогічна практика. Отже, процес навчання організується таким чином, щоб викликати у студентів потребу у творчому застосуванні знань, здібностей, оригінального мислення і подальшого розвитку.

Основна форма організації навчального процесу – *лекція*. Розвитку креативного мислення та уяви сприяють лекції, на яких використовуються різні рівні проблемного навчання, до структури яких входять елементи дослідницької роботи, наукового пошуку; здійснюються міжпредметні і внутрішньопредметні зв'язки. Теоретична підготовка майбутнього мовнокомунікативно компетентного вчителя-класовода залежить від урахування в лекційному курсі досягнень сучасного мовознавства, змін, внесених до шкільних програм з мови, вимог, визначених у Державному стандарті мовної освіти та у Концепції мовної освіти 12-річної школи, досвіду творчих учителів-новаторів.

Зміст *практичних і лабораторних занять* спрямований на формування фахових умінь і навичок, необхідних для якісного методичного становлення креативного вчителя початкових класів. Практичний блок занять спрямований на підвищення рівня засвоєння навчального матеріалу, прищеплення умінь і навичок, розвиток наукового мислення та усного мовлення студентів; вироблення у студентів умінь і навичок з мови, які будуть їм необхідні у професійній діяльності; умінь добирати ефективні форми, методи і прийоми навчання учнів; займатися індивідуальною дослідницькою діяльністю.

Доцільно розглядати креативність як синонім інноваційності. Упровадження інноваційних методів під час практичних занять посилює активність, самостійність, розвиває творчі задатки майбутніх учителів, що, у свою чергу, виробляє прагнення до досконалості у виконанні професійних завдань та у вирішенні творчих задач. Важливим елементом у підготовці креативного вчителя початкових класів є створення таких навчальних ситуацій, за яких студенти імітують реальний навчальний процес – це рольові ігри, програвання фрагментів уроку, перегляд відеозаписів уроку та ін. Зазвичай, такі навчальні ситуації характеризуються незавершеністю або відкритістю для інтеграції нових елементів, при цьому студентів заохочують до формулювання великої кількості питань, що породжують незвичні ідеї, нові схеми мислення, оригінальні вирішення проблемних ситуацій. Важливо, щоб студенти самостійно знаходили шляхи і способи вирішення завдань, які не зустрічалися раніше, а не просто “придумували” аналогічні завдання. Ефективними формами навчання будуть також рольові ігри, тематичні дискусії, інтелектуальні розминки, творчі презентації методичних знахідок, навчальні конференції, конкурси методичних ідей та ін.

Конкуренція – рушійна сила креативності. Деякі нові рішення можна виробити лише працюючи в групі, творчий процес тут розглядається як наслідок змагання в кмітливості, ораторській вправності, дотепності. Отже, продуктивними формами організації навчальної діяльності для розвитку креативності майбутніх учителів буде і групова робота. Робота у групах сприяє вдосконаленню і розвитку мовленнєвих умінь і навичок, формуванню комунікативної компетентності майбутнього класовода. Правильна організація такого виду діяльності надає мовленнєвим навичкам автоматизму та гнучкості, оскільки значний час відводиться для спілкування у різних ситуаціях.

Велику роль у формуванні креативності майбутнього вчителя початкових класів відіграє самостійна навчальна робота студентів з української мови. Метою застосування різних видів *самостійної роботи* у формуванні мовнокомунікативних умінь майбутніх учителів початкових класів є закріплення знань програмового матеріалу, поданого на лекціях, а також методичних умінь і навичок, сформованих на практичних і лабораторних заняттях із філологічних і лінгводидактичних дисциплін. Завдання для самостійної роботи повинні бути спрямовані на те, щоб сприяти свідомому, творчому засвоєнню теоретичних знань, розвивати пізнавальну активність, активізувати прагнення до самоосвіти в процесі професійного становлення. Форми самостійної роботи з філологічних і лінгводидактичних навчальних дисципліни для студентів є різні та визначаються робочою навчальною програмою, залежно від мети, завдань та змісту навчальної дисципліни.

Реформування вищої освіти, активне входження України в Болонський процес сприяло тому, що впливовим засобом професійної підготовки майбутнього фахівця стала *науково-дослідна робота*. Науково-дослідна робота студентів є необхідною умовою підготовки майбутніх учителів початкових класів, яка сприяє розвитку творчого мислення, креативних здібностей, умінь і навичок дослідницького характеру, поглибленню знань з певного предмета. Основними формами наукової роботи майбутніх класоводів є написання рефератів, курсових робіт; підготовка дипломних і магістерських проектів; участь у роботі проблемних груп, наукових гуртків; участь у конкурсах студентських наукових робіт й олімпіадах.

Написання рефератів, курсових, дипломних і магістерських робіт активно сприяє розвитку творчих здібностей студентів. Складання змісту, списку джерел, вирішення поставлених у роботі завдань стимулює потребу в оволодінні знаннями, активізації навчально-пізнавальної діяльності, а виконанню експериментальної частини наукової роботи сприяє педагогічна практика.

Необхідність заглиблення у певні теми чи розділи мовознавчих та лінгводидактичних дисциплін, ґрунтовне опрацювання ряду дискусійних питань є метою організації *наукових гуртків*. Участь у роботі філологічних і лінгводидактичних гуртків, проблемних групах сприяють розвитку творчого потенціалу студентів. Виконання таких завдань, як розробка та проведення лінгводидактичних тестів, створення алгоритмів під час вивчення певної орфограми, дидактичні ігри, виготовлення дидактичних матеріалів – спрямовані на розвиток творчих здібностей студентів. Розробка тематичних портфоліо, аналіз методів і прийомів, вивчення певної теми чи розділу; розробка планів-конспектів уроків, ведення термінологічних словників – усі ці завдання ознайомлюють майбутніх вчителів-класоводів з методами і прийомами, якими повинен оволодіти кожен педагог у процесі фахової підготовки.

Під час підготовки до участі в *олімпіадах*, *написання конкурсних робіт* студенти мають змогу повторити теоретичний матеріал, узагальнити та систематизувати отримані знання, застосувати на практиці свої креативні здібності щодо змісту й оформлення свого проекту. У процесі виконання науково-дослідних робіт у студентів формуються творчі здібності досліджувати, виробляти нові знання, аналізувати нову інформацію, створювати і перевіряти власні гіпотези тощо.

Отже, науково-дослідна робота є невід’ємною частиною підготовки майбутніх фахівців до професійної творчої мовнокомунікативної діяльності. Така форма навчання сприяє розвитку самостійності, активізації навчально-пізнавальної діяльності, творчого мислення, дослідницьких навичок студентів, розвиває наукову інтуїцію, творчий підхід до сприйняття знань і практичного їх застосування під час вирішення професійних завдань.

Педагогічну практику слід уважати важливим фактором у підготовці вчителя: саме виробнича практика може містити в собі ряд нестандартних ситуацій, які репрезентують творчі дії майбутніх педагогів. У процесі проходження практики студент має можливість безпосередньо спостерігати за роботою вчителів, їх творчими здобутками, елементами новаторства, ініціативи, які забезпечують ефективність навчання і виховання дітей. Під час практики студенти вивчають передовий педагогічний досвід, для використання його в майбутній педагогічній роботі; беруть участь в конференціях, педрадах, методичних об’єднаннях, в обговоренні сучасних педагогічних проблем. Спілкування з іншими вчителями збагачує власний досвід і носить творчий характер, адже досвід кращих не копіюється, а доповнюється, переосмислюється і втілюється в педагогічну практику вже оновленим у відповідності до вимог сучасної школи. В. Сухомлинський зазначав: “Чим більше ви вивчаєте і спостерігаєте досвід своїх старших колег, тим необхідніші вам самоспостереження, самоаналіз, самовдосконалення, самовиховання. На основі самоспостереження, самоаналізу у вас народжуватимуться власні педагогічні ідеї” [4, с. 524]. Вивчаючи роботу передових учителів, студенти опановують методику наукового аналізу й

узагальнення педагогічного досвіду. Усе це сприяє розвитку самостійності, творчого підходу до своєї педагогічної діяльності.

Отже, завданням професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів є активізація усіх їхніх креативних здібностей і вироблення мотивації до здійснення навчально-виховного процесу засобами творчості, тобто пошуку креативних шляхів розвитку власного творчого потенціалу та креативності школярів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Богоявленская Д.Б. Интеллектуальная активность как проблема творчества. – Ростов-на-Дону, 1983. – 173 с.
2. Холодная М.А. Психология интеллекта. Парадоксы исследования/ М.А.Холодная. – 2-е изд., перераб. и доп. – М., 2002. – 272 с.
3. Енциклопедія освіти / Акад пед.наук України; головний ред. В.Г. Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
4. Сухомлинський В.О. Вибрані твори: В 5 т. – К.: Рад.шк., 1976. – Т.2. – 670с.

Подгурская В.Ю.

КРЕАТИВНОСТЬ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕВ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ КАК НЕОБХОДИМОЕ УСЛОВИЕ ИХ ПРОФФЕСИОНАЛЬНОЙ КОММУНИКАТИВНО-ЯЗЫКОВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

В статье рассматриваются разные формы и методы учебной работы, которые будут эффективными для развития креативности будущих учителей начальных классов как необходимого условия их профессиональной коммуникативно-языковой деятельности.

Ключевые слова: креативность, творческие способности, коммуникативно-языковые умения, инновационные методы, самостоятельная работа студентов.

Pidgurska V.Yu.

CREATIVITY OF FUTURE TEACHERS OF ELEMENTARY SCHOOL AS A NECESSARY CONDITION OF THEIR PROFESSIONAL LANGUAGE COMMUNICATIVE ACTIVITY

The article deals with various forms and methods of teaching effective for the development of creativity of future teachers of elementary school as a necessary condition of their professional language communicative activity.

Key words: creativity, creative abilities, language communicative skills, innovative methods, self-study.

УДК 811.111:811.161.2

Радочинська Л.Г.

НАВЧАННЯ ЧИТАННЯ ХУДОЖНІХ ТВОРІВ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ НА І-ІІ КУРСІ МОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

У статті розглянуто особливості навчання читання художніх творів на заняттях іноземної мови на початковому етапі у вищих навчальних закладах.

Ключові слова: художній твір, ключові слова, передтекстові/післятекстові вправи, завдання, стимулювати.

Опрацювання художніх творів в оригіналі на початковому етапі у виші є актуальним видом роботи, спрямованим на оволодіння іноземною мовою, яка сприяє поглибленню навчального процесу. Саме завдання успішної підготовки вчителів іноземної мови (зокрема англійської) не може бути вирішене поза питанням навчання читання художніх творів, у процесі якого має місце прилучення студентів до загальнолюдських цінностей, представлених у галузі літератури. Логіко-пізнавальний аспект процесу читання художніх